

Mugabe'nin Kapısındaki Askerler

Zimbabve'de 37 yıldır iktidarda bulunan 93 yaşındaki Robert Mugabe ansızın kapısında askerle karşılaştı. Bir zamanlar kendi elleriyle oluşturduğu ordu şimdi kendisine tavır alıyordu. Peki ne olmuştu?

Ülkede son günlerde bir takım tartışmalar yaşanmaktaydı. En önemli tartışma önümüzdeki ay yapılması beklenen iktidar partisi ZANU-PF kongresinde genel olarak Mugabe sonrasında kimin partinin başına geçeceği üzerineydi. Ancak Mugabe'nin geçtiğimiz günlerde görevi yardımcısı Emmerson Mnangagwa'ya bıraktırması bu kongre için dengeleri değiştiren bir etki yaptı. Mugabe sonrası dönemde Mnangagwa'nın da gidişiyle partinin başına muhtemel tek aday olarak büyük bir ihtimalle Mugabe'nin eşi Grace Mugabe geçecekti. Ancak bu durum bağımsızlık savaşında yer almış ve kendilerinin ülkenin koruyucusu olarak gören tecrübeli isimlerin pek hoşuna gitmemiştir. ZANU-PF içindeki Mugabe'ye eşlik etmiş eski nesil siyasetçiler Grace'in partinin başına geçmesi halinde devlet içindeki ayrıcalıklı pozisyonlarını kaybetmekten endişeleniyorlardı.

Emmerson Mnangagwa can güvenliğinden kaygı duyduğunu belirterek önce Mozambik'e ardından da Güney Afrika'ya sığındı. Bu arada ülkede önemli bir gelişme daha yaşandı. Çin seyahatinden dönen Genel Kurmay Başkanı Constantino Chiwenga sahneye çıkarak ZANU-PF içindeki sorunların çözülmesini istedi. Aksi taktirde ordunun siyasete müdahale edeceğinin sinyalini verdi. Bu çıkış büyük oranda Mnangagwa'ya destek olarak yorumlandı. Beklenmeyen bu durum karşısında Grace Mugabe'nin etrafındaki isimler orduyu hedef alan açıklamalar yaparak ordunun kışlada kalması gerektiğini belirttiler. Özellikle partinin gençlik kolları bazı ateşli demeçler verdiler.

Grace Mugabe'ye karşı olumsuz tavır alınmasının nedenlerinden biri ulusal bağımsızlık sürecine katkı sağlamamış olmasıydı. Yaşça Mugabe'den oldukça küçük olan Grace Mugabe (52) yeni nesil siyasetçilerin temsil edildiği G40 grubunun favori adayydı. Lüks yaşantısı ile haberlere konu olan "Gucci" lakaplı Grace'in yaşı nedeniyle bunaklık evresinde olan Mugabe'yi parmağında oynattığı ve istediği kararları aldırıldığına inanılıyordu. Emmerson'un kovulmasında da başrol oynamıştı. Grace'in ZANU-PF'nin başına geçmesinin ulusal bağımsızlıkta rol oynayan eski nesil siyasetçilerin tasfiye edilmesi demek olduğu iyi biliniyordu.

Mugabe'nin ipleri bu kadar elinden kaçırmış olmasının nednelerinden biri yaşı gereği sağlık durumunun iyi olmamasıydı.. Zaman zaman tedavi için Singapura giden Mugabe son dönemde kendini pek fazla sahnede göstermiyordu. Uzun süredir TV'de ya da halk arasında görülmediğinden hakkında sık sık öldü dedikoduları da çıkıyordu. Artık bir ayağının çukurda olduğu bilindiğinden önemli olan Mugabe değil ondan sonra iktidarı kimin devralacağıydı. Yani ZANU-PF partisinin başına kimin geçeceği. Son dönemde yaşananların merkezinde bu mücadele vardı.

Robert Mugabe Zimbabve halkının bağımsızlık sonrasında gördüğü tek lider. 1980 yılında bağımsızlık kazanan ülkede 40'lı yaşlarda olanların bildiği tek isim. Sevilip sevilmediği ayrı bir konu ama 16 milyonluk Zimbabve'de halkın büyük kısmının zihinlerine yer etmiş tek lider. Bir zamanların anti-sömürgeci bağımsızlık savaşçısı ve bu yüzden de ulusal kahraman payesi bulunuyor.

Mugabe iktidarının en önemli dönüm noktası 2000'li yılların başında ülkede gerçekleştirilen toprak reformu oldu. Nüfusun %0.6'sını oluşturdukları halde ülke topraklarının %70'ini elinde bulunduran azınlık Avupalı beyazların topraklarının millileştirilmesi Mugabe'nin başını yakan bir hamle oldu. O tarihten bu yana izolasyon ve ambargoya maruz kalan ülkede ekonomik çöküş böylece başlamış oldu. Batı tarafından izole edilen ülke Çin ile yakınlaşırken Mugabe'nin siyasi profili de Batı medyasında hızla despotik diktatöre dönüştü. Bugün Zimbabve ekonomisi hiperenflasyon, işsizlik, bütçe açığı, düşük milli gelir gibi sorunlar nedeniyle sağlıklı bir görünüme sahip değil. İktidarı elinde tutan küçük bir mutlu azınlığın karşısında yoksul bir sınıf bulunuyor. Hükümet ise uzun zamandır halkın beklentilerini karşılamaktan uzak.

Ordunun siyasete müdahalesi ideolojik görüş ayrılığı ya da halkın beklentileri nedeniyle gerçekleşmiş değil. Bu belli bir zümreyi iktidarda tutmak için yapılmış bir hamle. 75 yaşındaki Emmerson Mnangagwa'nın sicili de çok temiz sayılmaz. Mugabe'nin işlediği pek çok suça ortaklık etmişliği de var. Bu yüzden bu isim değişimine fazla anlam yüklenilmemesi yerinde olur. Halk adına büyük bir iyileşme gerçekleşmesi zor görünüyor. Zimbabve'nin kendine yeni bir sayfa açtığı yönündeki algı da bu nedenle

biraz abartılı kaçıyor. Nitekim, isim değişse de ZANU-PF'nin tek parti iktidarı devam ediyor.

Zimbabve'nin bağımsızlık sonrası tarihinde askerin siyasete bu şekilde müdahale ettiği başka bir örnek yok. Bugüne kadar ordu her zaman Mugabe iktidarının devam etmesini sağlayıcı bir rol oynarken bu son müdahale ordunun Mugabe'ye karşı pozisyon aldığıının açık bir göstergesi oldu. Yani bağımsızlık sonrası pekçok ülkede aynı ideolojiyi paylaşan iktidar zümresi içinde yaşanan kardeş kavgası şimdi Zimbabve'de de sahneleniyor.

Devlet televizyonuna çıkarak bildiri okuyan ordu amaçlarının darbe olmadığını açıklayarak sadece siyasete çekidüzen vermek niyetinde olduklarını beyan etti. Afrika Birlięi ya da SADC gibi bölgesel örgütlerden gelebilecek kınamalardan çekindiklerinden dolayı darbe sözcüğünün kullanımından özellikle kaçınılıyor. Çünkü böyle bir durumda bu örgütlerin Zimbabve'nin üyeliğini askıya almaları gerekecek. Zaten uluslararası izolasyona maruz kalan ülkenin Afrika içinde de izolasyona maruz kalması hiç istenilen birşey değil. Bu yüzden bu müdahalenin darbe olmadığına sık sık vurgu yapılma ihtiyacı hissediliyor.

Son açıklamalardan anlaşıldığı kadarıyla Robert Mugabe ev hapsinde tutulurken eşi Grace Mugabe Namibya'ya götürölmüş. Bir iki gün içinde Mugabe'nin de görevi bırakarak emekliye ayrılması, bir geçiş hükümeti oluşturulması ve ardından da Emmerson Mnangagwa'nın ZANU-PF'nin başına geçmesi bekleniyor. Böyle bile olsa belirttiğim gibi siyasette köklü bir değişim olmadıkça Zimbabve halkının refah beklentisi askıda kalmaya devam edecektir.